

Euroopa Regioonide Komitee arvamus teemal „Euroopa uus innovatsioonikava“

(2023/C 79/09)

Raportöör:	Markku MARKKULA (FI/EPP), Uusimaa maavanem
Viitedokument:	Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Euroopa uus innovatsioonikava“ COM(2022) 332 final

POLIITIKASOOVITUSED

EUROOPA REGIOONIDE KOMITEE

Miks on innovatsioonikava nii oluline? Innovatsioonikava on nii oluline, kuna see võib aidata kiirendada ümberkujundamist.

1. tunnustab Euroopa uut innovatsioonikava, mille eesmärk on hoogustada uuenduslikku mõtlemist ja stimuleerida innovatsioonimeetmeid, et Euroopal oleks juhtpositsioon teaduse, tööstusbaasi, kireva idufirmade ökosüsteemi, innovatsioonitingimuste ja talendibaasi vallas. Komitee rõhutab, et ELi ambitsioonikaid innovatsioonipoliitika eesmärke on võimalik saavutada killustumise vältimise ja mõjukate meetmete rakendamisega, tehes tõhusat koostööd tööstuse, akadeemiliste ringkondade ja sotsiaalsete algatustega ning kohalikul, piirkondlikul ja piirkondadevahelisel tasandil ning käsitledes muu hulgas kliimamuutustest tulenevaid ühiskondlikke probleeme, vajadust muu hulgas suurema vastupanuvõime järele terviseohtude vallas või digiüleminekut;
2. on siiski seisukohal, et kõnealuses teatises oleks tulnud välja pakkuda uued valdkonnad ja põhjalikum lähenemisviis innovatsioonile Euroopa poliitikas. Mitmesuguste katsumuste kontekstis (üleilmastumine, keskkond, tervis, vananev elanikkond, rahvastikukadu suurtes maapiirkondades, ja rahu/sõda) peaks komisjon tuginema neist kriisidest saadud õppetundidele, mõtlema raamidest väljaspool ja muu hulgas algatama arutelu selle üle, millist innovatsiooni vajaks Euroopa ühiskond, et olla vastupanuvõimeline. Eriti oluline on pöörata rohkem tähelepanu ühiskondlikule ja sotsiaalsele innovatsioonile, mis on nii otseselt seotud eespool nimetatud katsumustega kui ka muude valdkondadega, nagu tööhõive ja ennekõike noorte tööhõive;
3. teeb ettepaneku, et Euroopa Komisjon lisaks Euroopa uude innovatsioonikavasse viivitamata täiendavad meetmed, mis keskenduvad ühiskondlikele, sotsiaalsetele ja energiaküsimustele, ning integreeriks need meetmed, et kiirendada ühiskondlikku muutust kestliku majanduskasvu suunas;
4. juhib tähelepanu sellele, et poliitikameetmed peavad sisaldama selgeid eesmärke kahe innovatsioonilõhe kõrvaldamiseks: mitmes innovatsioonipoliitika valdkonnas jääb Euroopa kaugele maha ülemaailmsetest liidritest – USAst ja Aasiast – ning ELis ei võeta paljudes piirkondades piisavalt arvesse innovaatilise keskkonna tähtsust, mistõttu on tulemuslikemad piirkonnad kuni üheksa korda uuenduslikumad kui kõige mahajäänumad. Komitee tuleb meelde, et kõigil piirkondadel ei ole innovatsiooni valdkonnas tulemuste parandamiseks ühesuguseid tehnilisi, inim- ja finantsressursse;
5. rõhutab, et uue innovatsioonikava rakendamine nõuab radikaalsemaid meetmeid kui EL tavapäraselt oma üleeuroopalistes poliitikaalgatustes võtab, ning et innovatsiooniprotsessid peavad olema süsteemsemad ja riskialtitud. Eesmärk peab olema selge, realistlik, edasipüüdlük ja mõõdetav, et kahekordistada nende mõju ja vähendada nende kestust poole võrra;
6. rõhutab, et innovatsioonikava peab andma selge signaali kogu ELi jaoks selliste mõjusate ja konkreetsete – nii koheste kui ka pikaajaliste – meetmete võtmiseks, mille abil on võimalik kõrvaldada innovatsioonilõhe ja edendada kohalikke ja piirkondlikke kohapõhiseid innovatsiooni ökosüsteeme;

7. nõustub Euroopa Komisjoniga, et uus innovatsioonilaine – süvatehnoloogia innovatsioon – on tihedalt seotud tiptasemel teaduse, tehnoloogia ja inseneeriaga ning koondab sageli füüsika, bioloogia ja digivaldkonnas tehtavaid edusamme. Selline innovatsioon võib pakkuda murrangulisi lahendusi üleilmsetele probleemidele. Komitee toonitab, et selle uue laine eesmärk peab olema kiirendada valdkondadevahelisi koosloomeprotsesse, milles edendatakse ühiskondlikku⁽¹⁾ ja sotsiaalset⁽²⁾ innovatsiooni, et parandada üksikisikute ja kogukondade heaolu, ja et nendes meetmetes tuleb võtta kindlalt arvesse inimaspekte, et Euroopa saaks rohkem kasu üldise ettevõtliku meelelaadi arendamisest;

8. tunneb heameelt piirkondliku innovatsiooni partnerluste katsemeetme tunnustamise üle ja konkreetselt nende partnerluste rolli tunnustamise üle piirkonnaüleselt seotud ühendatud piirkondlike süvatehnoloogiainnovatsiooni orgude ja piirkondadevaheliste innovatsiooniinvesteeringute edendamisel;

9. peab kahetsusväärseks, et Euroopa Komisjon on jätnud kasutamata võimaluse rõhutada teatistes seda, et vaja on tugevat seost kohalike innovatsiooni ökosüsteemide ja Euroopa teadusruumi vahel ning selle loomiseks tuleks kasutada Euroopa teadusruumi keskuseid⁽³⁾;

10. kutsub Euroopa Komisjoni ja ELi liikmesriike üles tõhustama Euroopa teadusruumi keskuste loomist Euroopa teadusruumi tegevuskava raames, et tagada teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni partnerluste ja meetmete käsitlemine prioriteetsete valdkondadena kohalike ja piirkondlike poliitikakujundajate tegevuskavas;

Miks on ELi uuendused ja juhtpositsioon süvatehnoloogia valdkonnas praegu olulisemad kui kunagi varem?

11. rõhutab, et Euroopal on potentsiaali saada ülemaailmseks innovatsiooniliidriks järgmistes valdkondades: taastuvad energiaallikad, vähese CO₂ heitega vesinik, akud, digitehnoloogia, droonid ja tehisintellekt, kõrgjõudlusega andmetöötlus, pooljuhtide projekteerimine ja tootmine, tööstuslikud ühishüved, tervishoid ja toidusektor, innovatsioonihanked ning tööstuse ja ülikoolide koostöö ELi programmide kaudu. Komitee juhib samuti tähelepanu sellele, et ELi ettevõtted on maailmas juhtival kohal väärtuslike keskkonnahoidlike patentide ja energiamahukate tööstusharude keskkonnahoidlike patentide poolest. Lisaks avaldatakse ELis viiendik kõigist maailma kvaliteetseimatest teadusväljaannetest. Kuid selleks, et saavutada üleilmselt juhtpositsioon nii äritegevuses kui ka teadus- ja arendustegevuse ja innovatsiooni vallas, on vaja täielikult rakendada mitmeid kaugeulatuvaid poliitikavahendeid;

12. toonitab, et edu on võimalik saavutada üksnes kohalike/piirkondlike meetmete ühendamiselega. Komitee rõhutab asjaolu, et Euroopa jääb kogu innovatsiooniprotsessi rahastamisel endiselt USAst ja Hiinast maha. Erasektori investeeringud kasvavad küll kiiremini kui mujal, kuid Euroopa riskikapitalistid on märkimisväärsete investeeringute tegemisel USA ja Hiinaga võrreldes endiselt suhteliselt riskikartlikud;

13. kutsub üles õppima kogemustest seoses ELis viimaste aastakümnete jooksul koostatud kaheteistkümne innovatsioonikavaga, milles ei ole innovatsioonimustrit piisavalt muudetud järgmistes aspektides:

- üleminek eesmärgile orienteeritud loovusele ja innovatsioonikultuurile;
- üleminek suhteliselt suletud klastritelt tõeliselt avatud innovatsiooni ökosüsteemidele;
- ettevõtliku meelelaadi arendamine;
- konkreetsete koolist alguse saavate programmide, milles pööratakse eritähelepanu naistele ja tütarlastele, edendamine;
- jätkuv tähelepanu idufirmadele kasvufirmade ja kasvavate ettevõtete arvelt;

⁽¹⁾ PRI Playbook – ühiskondlike muutuste vajadus ja ühiskondliku innovatsiooni kasutamine ühe vahendina.

⁽²⁾ OECD sotsiaalse innovatsiooni määratlus (<https://www.oecd.org/regional/lead/social-innovation.htm>).

⁽³⁾ Tuleks meeles pidada, et 2021. aasta novembris sõnastas Euroopa Ülemkogu 20 prioriteetset meetet, millest ühes („piirkondlike ja riiklike teadusuuringute ja innovatsiooni ökosüsteemide ülesehitamine, et parandada piirkondlikku/riiklikku tiptaset ja konkurentsivõimet“) rõhutati vajadust määrata kindlaks Euroopa teadusruumi keskused ja viia läbi vastavad katsed, et võimaldada konkurentsivõimeliste teadusuuringute ja innovatsiooni ökosüsteemide tekkimist kogu ELis, vähendada territoriaalseid erinevusi ning tagada talentide ja investeeringute hõlpsam liikumine.

- teadmushalduse, projektide koordineerimise ja koostoime edendamine;
- koostöö kohalike ja piirkondlike kohapõhiste ja temaatiliste innovatsiooni ökosüsteemidega;
- võrdlusuuringute ja võrdleva õppimise head tavad ning süstemaatilised ümberkujundamise kontseptsioonid üleilmisel tasandil;
- koostoime ja teadmiste jagamine ELi programmide ja muude algatuste vahel innovatsioonilõhede kõrvaldamiseks;
- Euroopa partnerluste loomine ning mitmetasandiline valitsemine ja süsteemne ümberkujundamine;

14. julgustab linnu ja piirkondi rakendama missioonipõhist lähenemisviisi, et lahendada kriitilise tähtsusega ühiskondlikke probleeme, ja sõnastama oma missioonid, nagu roheline kokkulepe kohalikul tasandil ja digiülemineku tegevuskavad. Nendes tuleks arvestada piirkondlikke aruka spetsialiseerumise strateegiaid ning kasutada ELi, riiklikke, piirkondlikke ja kohalikke rahastamisvahendeid nii avalikust kui ka erasektorist. ERFi, programmi „Digitaalne Euroopa“ ja programmi „Horisont“ vahelist koostõimet tuleb kindlasti suurendada, eelkõige selleks, et tugevdada koostööd VKEde, ülikoolide, tehnoloogiakeskuste, teadusasutuste ning teadus- ja innovatsiooniasutuste vahel. Euroopa digitaalset innovatsiooni keskuste võrgustiku tugevdamine aitab korraldada piirkondlikke innovatsiooni ökosüsteeme ning luua ülemaailmse juhtpositsiooni saavutamiseks Euroopa koridore ja võrgustikke;

15. viitab linnade ja piirkondade edukatele algatustele ja parimatele tavadele, sealhulgas koostöös komiteega korraldatavatele ELi kampaaniatele, nagu kodanikudialoogid, innovatsioonilaagrid, Euroopa ettevõtluspiirkonnad ja projekt „Teadus kohtub piirkondadega“ (*Science Meets Regions*), mis on näidanud, kuidas kohalik lõimimine aitab käivitada erinevate osalejate kohalike võrgustikega dialooge, mis keskenduvad väljakutsetele ja mille eesmärk on ületada institutsioonilised ja mõtteviisiga seotud takistused ühiskondlike probleemide lahendamisel;

16. tuletab meelde, et süvatehnoloogia on suunatud ühiskondlikule arengule ning et arvesse tuleb võtta sotsiaalset vastuvõetavust ja kasu. Selleks on vaja suurendada avaliku ja erasektori investeringuid teadus- ja arendustegevusse ja innovatsiooni, mis toob kaasa tehnoloogianeutraalsuse ja hoiab ära sõltuvuse ühest konkreetsest tehnoloogiast. Komitee rõhutab, et ühiskondlik innovatsioon hõlmab probleemide lahendamise suutlikkust ja ettevõtlusaspekte häiretega tegelemisel, et luua väärtust ning vältida tagasilööke ja negatiivseid kulusid ühiskonnale. Seepärast tuleb innovatsioonikava rakendamisel pöörata rohkem tähelepanu kõigile teadus- ja arendustegevuse ja innovatsiooni sidusrühmadele, sealhulgas kodanikele ning laiemalt teadusringkondade ja ühiskonna vahelistele suhetele ja vajalikele koosloomeprotsessidele;

17. juhhib tähelepanu sellele, et üleilmsed teadmusvõrgustikud ja koostööpõhine õppimine on väga olulised ning seepärast saavad kohalikud rahvusvahelistes võrgustikes osalejad, nagu üleilmselt omavahel koostööd tegevad teadlased, ettevõtted ja valitsusvälised organisatsioonid, tuua asjakohaseid teadmisi ja võimalikke lahendusi väljastpoolt kohalikku konteksti, ning nad peaksid ka seda tegema;

18. rõhutab, et aruka spetsialiseerumise strateegiatel on keskne roll piirkondlike innovatsiooni ökosüsteemide tugevdamisel, et stimuleerida paremini kestlikku majanduskasvu ja lahendada ühiskondlikke probleeme alt üles ja koostööl põhineval ning kontekstist sõltuval viisil, kasutades teadusuuringutest lähtuvalt parimaks tunnustatud lahendusi. Komitee tunnustab Vanguardi algatuse jõupingutusi luua Euroopa tööstuse väärtusahelad, mis põhinevad aruka spetsialiseerumise strateegiate vastastikusel täiendavusel;

19. on seisukohal, et innovatsiooni juhtimisele tuleks kasuks juhtimis- ja haldusmuutrite mitmekesisus, et töötada välja käitumis- ja juhtimistavad, millega toetada üleminekut ettevõtlikule meelega ja õpiühiskonnale, mis toimiks kõigi põlvkondade ja piiride üleselt, ning mille aluseks on tulemuslik koosloomine, koostöö ja teadmiste jagamine ning tõenditel põhinev otsuste tegemine;

20. leiab, et kui mõnele ühiskonnas esinevale probleemile leitud tehnoloogilised lahendused saavad laialdase toetuse osaliseks ja on end hästi tõestanud, nagu kaksiküleminek, on ELi tasandil oluline roll tingimuste loomisel lahenduste ulatuslikumaks kasutusele võtmiseks, jagamiseks ja nende jaoks standardite seadmiseks, pöörates tähelepanu eesmärgile ja mõjule, vältides samal ajal reguleerimist, mis tooks kaasa tehnoloogilise kinnistumise. Seda toetust saab veelgi suurendada kodanike laialdasema kaasamise kaudu, kasutades erinevaid kommunikatsioonivahendeid;

21. tuletab meelde, et piirkondades ja tööstussektorites kasvab nõudlus sihtotstarbeliste innovatsioonimeetmete ühise loomise järele ning et see nõuab kiiremat edasiminekut süvatehnoloogia, kaksikülemineku ning kestliku arengu eesmärkide valdkonnas;

Innovatsiooni olemus: kohapõhine, struktuurne, ümberkujundav ja mõjule keskenduv

22. kinnitab veel kord, et Euroopa innovatsioonipoliitika peab koos Euroopa teaduspoliitikaga tagama kvaliteetse teaduse kättesaadavuse, et edendada innovatsiooni ning aidata ühiskonnal ja ettevõtetel tulla toime kriiside ja probleemidega, millega seisavad praegu silmitsi kõik ELi linnad ja piirkonnad. Komitee rõhutab, et jätkuvalt on oluline roll Euroopa Regionaalarengu Fondi ja õiglase ülemineku fondi kaudu toimival Euroopa piirkondlikul rahastamisel. Komitee kutsub liikmesriikide valitsusi ning kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi üles võtma arvesse Euroopa Komisjoni avaldust⁽⁴⁾, mille kohaselt võimaldab õigusraamistik aastateks 2021–2027, millega reguleeritakse ühtekuuluvuspoliitika vahendeid jagatud eelarve täitmise raames ja otsese eelarve täitmise alla kuuluvaid фонде, tugevdada koostöötet ERFi ja programmi „Euroopa horisont“ vahel;

23. märgib, et Euroopa Komisjoni ja Euroopa Regioonide Komitee ühine tegevuskava teadusuuringute, innovatsiooni, hariduse ja sellega seotud meetmete valdkonnas, mille eesmärk on suurendada üleeuroopalisi teadmussuureid ja koostööpõhist õppimist poliitikakujundamisel, loob teadlastele, ettevõtjatele ja kodanikuühiskonnale võimalusi suurendada oma mõjuvõimu, et tugevdada oma piirkondlike teadusuuringute ja innovatsiooni ökosüsteeme ning muuta need lahutamatuks osaks üleeuroopalisest tippkeskuste võrgustikust;

24. juhib tähelepanu sellele, et ELi rahalised vahendid taaste- ja vastupidavusrahastust (mis on eelkõige ette nähtud COVID-19 järgseks taastumiseks ja majanduse uuendamiseks) ning õiglase ülemineku fondist (mis on eelkõige ette nähtud sõe- ja muude selliste piirkondade toetamiseks, mida üleminek kliimaneutraalsusele kõige enam mõjutab) ei suuda veel täiel määral saavutada oma innovatsiooni edendavat mõju, eelkõige seepärast, et rahaliste vahendite kasutuselevõtuga seotud protsessid on väga aeglased ning peavad vastama rangetele ELi riigiabi eeskirjadele;

25. rõhutab kohalike ja piirkondlike omavalitsuste ning komitee rolli, mis võimaldab kodanikel ja nende demokraatlikult valitud esindajatel mõjutada innovatsiooni suunda ja eesmärki ning töötada välja lahendusi novaatoritest. Sellega seoses on oluline suurendada kohalike ja piirkondlike omavalitsuste mõjuvõimu ja toetada neid kõikvõimalikul moel ning tagada, et nad on hästi ette valmistatud toetamiseks innovatsiooni kohalikul tasandil;

26. tõstab esile vajadust siduda paremini innovatsioonikava ja parema õigusloome tegevuskava, kasutades komitee RegHubi võrgustiku hiljutisi järeldusi riigihangete vallas⁽⁵⁾, kõrvaldades takistused avaliku sektori investeeringutelt⁽⁶⁾ ning kaasates kohaliku ja piirkondliku arengu osalejaid innovatsiooni edendavate uuenduslike regulatiivsete lahenduste otsimisse. Nende tegevuskavade integreerimisel on väga tähtis arvestada tööstuse ja ühiskonna ühisvara lähenemisviisiga;

27. nõuab – seoses ELi teaduspoliitika, Euroopa teadusruumi poliitilise tegevuskava ja Euroopa teadusruumi foorumiga –, et otsuste tegemine oleks avatum ning kodanikel oleks selles aktiivsete panustajate ja osalejate roll ning et täiel määral võetaks arvesse komitee ja piirkondlike sidemetega sidusrühmade panust. See tähendab, et kui tehakse valik, milliste ELi ees seisvate probleemidega tegeleda, keskendutakse rohkem teaduse ja innovatsiooni avalikule väärtusele, suurendades samal ajal üldsuse toetust, mida on vaja edasiseks arendamiseks ja rakendamiseks;

Konkreetsed märkused viie juhtalgatuse kohta

Süvatehnoloogia kasvufirmade rahastamise juhtalgatus

28. märgib, et enamikul Euroopa riikidel on toimiv finantsturg, mis põhineb riigi valitsuse poolt toetataval riskikapitali- ja erakapitaliturgudel, ning et kavandatav Euroopa Innovatsiooninõukogu (EIC) fond, mis pakub avaliku sektori toetusi ja pikaajalisi omakapitaliinvesteeringuid, peaks tooma turule lisaväärtust ja vältima olemasoleva turu häirimist;

(4) Brüssel, 5.7.2022, C(2022) 4747 final, Annex to the Communication to the Commission „Approval of the content of a draft Commission Notice on the synergies between ERDF programmes and Horizon Europe“.

(5) <https://cor.europa.eu/en/engage/Documents/RegHub/report-consultation-01-public-procurement.pdf>

(6) <https://cor.europa.eu/en/engage/Documents/RegHub/RegHub%20report%20on%2021%20century%20rules.pdf>

29. rõhutab, et vaja on rahastust algatustele, millega luuakse soodsad tingimused uutele ja innovatiivsetele tehnoloogiapõhiste ettevõtetele, et nad saaksid jätkata tegutsemist oma kohalikus piirkonnas, kasutades koostoitmet ja arendades lisaks vastastikust täiendavust teiste kohalike sidusrühmadega, nagu teadusorganisatsioonid ja muud ettevõtted;

30. on seisukohal, et teadusuuringute ja innovatsiooni vaheline tugev seos peaks hõlmama teadusuuringute programmi „Horisont“ raames ellu viidud projektide tulemuste tõhusat levitamist, pöörates erilist tähelepanu nende väärtusele piirkondlike innovatsiooni ökosüsteemide ja teadmiste kolmnurga (teadusuuringud, haridus ja innovatsioon) parandamisel ning linnade, piirkondade ja kodanike igapäevaelule, eelkõige tööhõivele ja. Komitee rõhutab vajadust levitada tõhusalt programmi „Horisont“ teadusprojektide tulemusi institutsioonide avatud andmete portaalides;

31. kinnitab taas kord, et Euroopa Innovatsiooninõukogu ja selle portfell ei ole Euroopa tööstuse, idu- ja kasvufirmade ning VKEde seas hästi tuntud. Juurdepääs selle teenustele peaks olema lihtsam ja kasutajasõbralikum;

32. leiab, et EIC fond peaks olema katalüsaator, millel on pikk, ent selgelt piiratud ajaperspektiiv, ning nõuab tungivalt, et edukas lahkumine oleks võimalik esmaste avalike pakkumiste kaudu;

33. teeb ettepaneku keskenduda uutele ettevõtetele ja ökosüsteemidele, mis nõuavad väga suuri ja pikaajalisi investeeringuid, nagu elektriautode akud, vesinik ja pooljuhid, mis üldiselt ei meelita piisavalt varases etapis ligi erasektori otsest rahastamist. Ümberkujundavad investeeringud nõuavad pigem „kannatlikke“ avaliku sektori investeeringuid, mitte erasektori omi, millega edendatakse peamiselt turupõhist innovatsiooni;

34. rõhutab, et nn loov pinged ja loov hävitamine on tõhusad vahendid, mille abil leiutada midagi märkimisväärselt uut ja koostada võimalikke läbimurdelisi algatusi. See nõuab ELi rahaliste vahendite osalist kasutamist, et meelitada ligi ja paigutada ümber talente ja ressursse kvaliteetsetest turumajanduse algatustest, mis on tegelenud sarnaste väljakutsetega, kasutades kogunud pikaajalisi ettevõtlusele suunatud ja/või avaliku ja erasektori partnerlusi;

35. tuletab meelde, et Euroopa peab kiirendama kogu kohapealset innovatsiooniprotsessi, tuginedes loominguliste ideede sõelumisele, katsetamisele, testimisele, prototüüpide loomisele, võrdlevale õppimisele ja meetmete laiendamisele. Euroopa Komisjon peaks näitama oma innovaatsilisust, luues uusi vorme sellise kohaliku tegevuse rahastamiseks, mille puhul on juba algetapis tajutav ülemaailmne potentsiaal. Need ELi rahastamiskavad soodustaksid riikliku ja piirkondliku teostatavuse rahastamist, sealhulgas ühtekuuluvusfondide aktiivset kasutamist;

36. nõuab tungivalt, et Euroopa Komisjon võtaks juhtrolli ja tegeleks kõige olulisema struktuurse probleemiga aktsiaturul, võimaldades börsil noteeritud äriühingutel emiteerida uusi aktsiaid ja müüa neid turule ilma koormava emiteerimisprotsessita;

37. rõhutab, et kuigi iga innovatsioonikava edu sõltub püsivast suutlikkusest asendada vanad tooted ja teenused uutega, tuleks selle kahjuliku mõjuga tegeleda ühise kavandamise ja koosloomise kaudu, kaasates ka kohalikke ja piirkondlikke osalejaid, et tagada pikaajaline heakskiit;

Juhtalgatus süvatehnoloogia innovatsiooni võimaldamiseks eksperimenteerimisruumide ja riigihangete kaudu

38. rõhutab avatud avastamisprotsessi (*Open Discovery Process*) tähtsust ning viitab varasematele uuringutele ja tõestatud meetoditele mitmetasandilise koostöö ja eksperimenteerimisprotsesside korraldamiseks ja juhtimiseks radikaalsete süsteemsete ümberkorralduste korral. Komitee tunnustab vajadust parandada kutsealast suutlikkust ja töökohti nii, et tekiksid õpikeskkonnad, kus genereeritakse ideid, mida on võimalik ellu viia, luues selleks soodsad tingimused usalduseks ja eksperimenteerimiseks ühisprojektides, millel on heakskiidetud visioon, eesmärgid, strateegiad ja tegevuskavad;

39. rõhutab, et mitmetasandilisel koostööl põhineva lähenemisviisi puhul tuleks enamikul juhtudel töötada kohalikele probleemidele lahendusi välja ühiselt, kaasates kõik nelja osalejaga mudel sidusrühmad üheskoos ja tegutsedes tegelikus keskkonnas. Selline areng soodustab kiiret õppimist, ulatuslikumat kasutuselevõtmist ja operatiivseid parandusi

innovatsiooni käigus, samal ajal kui koordineerimise ja järelevalve teavad osad toimuvad piirkondadevaheliste võrgustike vormis. Eesmärk on aru saada, mis on võimalik, ja suurendada ootusi sellele, mida on võimalik teha võimatu elluviimiseks, ning seejärel võrrelda alternatiivseid tavasid, et hinnata ja õppida tundma edukaid ja ebaõnnestunud eksperimenteerimisviise ning soodustada innovatsiooni levikut ja kasutuselevõttu väljaspool selle algset konteksti;

40. kordab, et innovatsiooni nõuetekohane jälgimine ja järelevalve on poliitika tõhusaks rakendamiseks hädavajalik. Komitee tuletab sellega seoses meelde⁽⁷⁾ piirkondliku innovatsiooni tulemustabeli kasutamist ja edasiarendamist piirkondlikus kohapõhises poliitikas. Komitee meenutab, et see on oluline vahend piirkondliku innovatsioonipoliitika tulemuslikkuse muutumise võrdlemiseks ja piirkondadevaheliste võrdleva õppimise protsesside korraldamiseks, parandades seeläbi piirkondlikke innovatsiooni ökosüsteeme ja arukat spetsialiseerumist;

41. rõhutab, et laiaulatuslik eksperimenteerimine eeldab Euroopa partnerlusi programmi „Euroopa horisont“ raames, innovatiivsete avalike hangete kasutamist ja Euroopa Innovatsiooninõukogu toetust kogu innovatsioonitsükli jooksul alates teadusuuringute varastest etappidest kuni kontseptsiooni tõestamise, tehnosiirde ning eksperimentide, ettevõtete ja idufirmade rahastamise ja laiendamiseni, et inspiratsiooniallikana saavutada edu üleeuroopalist huvi pakkuvates tähtsates projektides ja vesinikuorgudes;

Juhtalgatus innovatsiooni kiirendamiseks ja tugevdamiseks kogu ELi hõlmavates innovatsiooniökosüsteemides ning innovatsioonilõhe kõrvaldamiseks

42. teeb ettepaneku, et piirkondlikud innovatsiooniorud koos juhtivate kõrgharidusasutustega peaksid muutuma ühiskondlike ja tööstuslike muutuste oluliseks katalüsaatoriks ning võimaldama sarnaste spetsialiseerumisvaldkondadega piirkondadel teha koostööd ja edendada ühiseid innovatsiooniprojekte. Seda silmas pidades on vaja terviklikku, koordineeritud ja detsentraliseeritud süsteemi programmi järelevalve ja hindamise teostamiseks;

43. märgib, et seatud eesmärkide saavutamiseks eraldatakse ERFi raames programmist „Euroopa horisont“ (100 miljonit eurot) ja piirkondadevaheliste innovatsiooniinvesteeringute programmist (I3) (70 miljonit eurot) vahendeid, mis on piisavad üksnes esialgse raamistiku jaoks ning mida seejärel tuleb toetada märkimisväärselt ulatuslikumate jõupingutuste ja asjakohase rahastamisega. Komitee kutsub Euroopa Komisjoni üles arendama tõhusat koostoimet nende rahastamisvoogude vahel, tuginedes sellistele algatustele nagu piirkondliku innovatsiooni partnerlused ja Euroopa digitaalse innovatsiooni keskused;

44. tervitab Euroopa Komisjoni tõhusaid meetmeid piirkondliku mõõtme ja piirkondlike innovatsiooni ökosüsteemide edendamiseks ELi poliitikas, mis on Euroopa konkurentsivõime tugevdamise ning ELi aruka ja jätkusuutliku majanduskasvu jaoks strateegilise autonoomia saavutamise võti. Komitee juhib tähelepanu sellele, et kõrgkoolid on tugeva idufirmade ja ettevõtluse kultuuriga piirkondlike innovatsiooni ökosüsteemide keskmes. Kõik kõrgharidusasutused, eelkõige rakendus- kõrgkoolid ja muud sarnased reaalelu oskuste arendamisega tegelevad kõrgkoolid peavad tugevdama oma rolli aktiivsete innovatsiooni edendajatena piirkondades, tagama hädavajalike spetsialistide koolitamise, meelitama ligi uusi talente kohapeal ja võimaldama oluliste tehnoloogiliste uuenduste ülekandmist kohaliku majandusse;

45. juhib tähelepanu sellele, et innovatsioonikava rakendamisel on oluline roll kutseharidusel, mis keskendub tehnikute ja muude praktiseerivate spetsialistide koolitamisele;

46. rõhutab, et oluliseks väljakutseks on Euroopa süvatehnoloogia innovatsioonikava, millel puuduvad piisavad stiimulid, kogemused ja ressursid sidusrühmade kaasamiseks süsteemsesse üleminekusse. Samuti vajatakse stiimuleid, et tippkõrgkoolid hakkaksid teadusväljaannete iga hinna eest üllitamise asemel rohkem keskenduma sellele, kuidas käsitleda pakilisi ja suuri ühiskondlikke probleeme ning toetada süvatehnoloogia innovatsiooni ja ülemaailmset tehnosiiret koostöös tööstusega;

47. teeb ettepaneku, et kõrgharidusasutused peaksid koos muude nelja osalejaga mudeli sidusrühmadega töötama välja põhimõtted, milline roll ja vastutus on professionaalsetel koordineerijatel kohalikes ökosüsteemides, kus teadlased, üliõpilased ja ettevõtted koos eksperimenteerivad ja katsetavad uusi tehnoloogiaid uues ettevõtlus- ja innovatsioonikultuuris;

⁽⁷⁾ CoR-517-2020.

48. kordab, et oluline on suunata ja rahastada algatusi, mille eesmärk on kaotada kaks innovatsioonilõhet, et hõlbustada ülemaailmselt mitme osalejaga tipptaseme partnerlusi ning võimaldada neile juurdepääs ka kehvade tulemustega riikidest ja piirkondadest pärit partnerite jaoks. Sellised partnerlused on otsustava tähtsusega tugevama ja sidusama ELi innovatsiooni ökosüsteemi loomiseks;

49. kordab, et Euroopa teadusruumi keskused, mis ühendavad otsusetegijaid ning teadus- ja arendustegevuses ning innovatsioonis osalejaid, on ideaalne vahend teaduse ja innovatsiooni kohapõhise lähenemisviisi väärtuse täielikuks ärakasutamiseks, luues ühiselt uusi lahendusi praeguste kriiside lahendamiseks piirkondliku alt üles lähenemisviisi abil;

50. soovib võtta Euroopa ettevõtlusvõrgustiku kaudu meetmeid rahvusvahelise tehnosiirde ning teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni alase tehnoloogilise koostöö valdkonnas;

Süvatehnoloogiatalentide arendamise, ligimeelitamise ja kohalhoidmise juhtalgatus

51. nõuab tungivalt, et koostataks konkreetne stiimulite ja piisava rahastamisega tegevuskava, et julgustada kõrgharidusasutusi etendama aktiivset rolli suurte ühiskondlike probleemide lahendamisel ning Euroopa süvatehnoloogia innovatsiooni, tööstuse koostöö ja integratsiooni edendamisel, ning koolitada Euroopas vajalikke talente;

52. rõhutab kõrgharidusasutuste ja eriti üliõpilaste rolli idufirmade ja teadusliku meelelaadi ning ülikoolide ja tööstuse partnerluste vahelise katalüsaatorina süvatehnoloogia innovatsiooni ja tehnosiirde toetamisel. Kõrgharidusasutustest peaks saama struktuurimuutuste liikumapanev jõud, et kiirendada süvatehnoloogia innovatsiooni eesmärgiga koolitada ja hoida talente Euroopas. Sellega seoses võib tehnoloogiakeskustel olla vahendajate ja soodustajatena tähtis osa;

53. teeb ettepaneku, et parimad kõrgharidusasutused annaksid – nagu USAs – eeskuju mõtteviisi muutmisel ühiskonna suunas, mis väärtustab ettevõtlust, idufirmasid ja kasvuettevõtteid, ülikoolide ja tööstuse koostööd, süvatehnoloogiat ja ühiskondlike probleemide lahendamist;

54. kinnitab veel kord, et Euroopa Innovatsiooni- ja Tehnoloogiainstituut (EIT), selle teadmis- ja innovaatikakogukonnad ning nende tegevus ei ole Euroopa linnade, piirkondade, üliõpilaste, kodanike ja akadeemiliste ringkondade seas veel eriti hästi tuntud;

Poliitikakujundamisvahendite täiustamise juhtalgatus

55. soovib süvendada arusaamist innovatsiooni muutuvast olemusest kohalikus ja piirkondlikus poliitikakujundamises piirkondliku innovatsiooni partnerluste algatuse ning Teadusuuringute Ühiskeskuse, teadusuuringute ja innovatsiooni peadirektoraadi, siseturu, tööstuse, ettevõtluse ja VKEde peadirektoraadi, regionaal- ja linnapoliitika peadirektoraadi ja komitee vahelise koostöö kaudu. Seda tuleks teha koostöös piirkondadega, kes osalevad komitee ja Teadusuuringute Ühiskeskuse PRI katsealgatuses, ning kogunud üleeuroopaliste innovatsioonile keskenduvate võrgustikega, nagu EARTO, ERRIN ja ENOLL;

56. märgib, et see juhtalgatus hõlmab tegevusaspekte, mis on linnade ja piirkondade jaoks väga olulised. Komitee nõustub Euroopa Komisjoni avaldustega piirkondade toetamise kohta parema innovatsioonipoliitika väljatöötamisel ja rakendamisel ning teeb ettepaneku pidada läbirääkimisi ühise rakenduskava üle, milles võetakse arvesse innovatsioonikava ja käesoleva arvamuse erinevaid elemente;

57. tuletab (kõigile piirkondadele) meelde, et see uus innovatsioonikava on oluline ja ulatuslik meede uute vahendite ühiseks loomiseks, et lahendada põletavaid ühiskondlikke probleeme, mis nõuavad Euroopa koostööd. Komitee soovib Euroopa Komisjonil kasutada piirkondliku innovatsiooni partnerlusi ja muid vahendeid linnade ja piirkondade toetamisel nende piirkondlike innovatsioonikavade ettevalmistamisel ja innovatsioonimeetmete kiirendamisel koos sidusrühmadega;

58. nõustub vajadusega määratleda ja kasutada olulisi termineid, näitajaid, andmete taksonoomiat ja võrreldavaid andmekogumeid, et toetada tõendite tuginevat poliitikakujundamist. Need tuleks avaldada institutsioonide avatud andmete portaalides, et edendada nende kättesaadavust, kasutamist ja nendega tutvumist;

Järgmised sammud

59. teeb ettepaneku, et Teadusuuringute Ühiskeskus looks Euroopa virtuaalse koostöökeskkonna, et jagada, katsetada ja kontrollida teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni poliitikas ja meetmetes kasutatavaid meetodeid, vahendeid ja tavasid, mida liikmesriigid, piirkonnad ja omavalitsused saavad kasutada oma innovatsioonipoliitika kujundamisel ja rakendamisel;
60. rõhutab, et innovatsioonikava protsess nõuab edusammude korrapärasest hindamist ja kohandamist koostöös sidusrühmadega;
61. rõhutab, et oluline on suurendada ELi peamiste algatuste vahelist sünergiat ja koostööd ning näidata, kuidas see toimub tegelikult Euroopa uue innovatsioonikava rakendamisel kohalikul ja piirkondlikul tasandil. Sellega seoses peaksid EL ja liikmesriikide valitsused suurendama erinevate Euroopa ja riiklike rahastamisallikate koostoimelist kasutamist, mis on suunatud eelkõige linnade ja piirkondade innovatsioonibaasi tugevdamisele;
62. rõhutab, et Euroopa kasvufirmade arengu kiirendamine nõuab kõigi tasandite poliitilistelt liidritelt senisest palju suuremat pühendumist teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni rahastamisele ning selle abil uute kasvuplatvormide ja mõjukate kohapõhiste avatud innovatsiooni ökosüsteemide laiendamist kogu Euroopas. Katsetapi võib ellu viia piirkondliku innovatsiooni partnerluste katsepiirkondade ja -linnade abil;
63. soovib pöörata enam tähelepanu metoodika paremale arendamisele, et viia kõigil valitsemistasanditel läbi süsteemsed ümberkujundamisprotsessid, mis keskenduvad eelkõige murrangulistele uuendustele. Üks eesmärke on suurendada parimate teaduslike teadmiste kasutamist nendes üleminekuprotsessides. Teine eesmärk on luua ühiselt kohaliku tasandi tavad Euroopa juhtpositsiooni hoidmiseks sellistes olemasolevates tugevates algatustes nagu roheline kokkulepe, kaksikülemineku lähenemisviis ja strateegilise vastupanuvõime tugevdamine;
64. kutsub üles valmistama end ette ülemaailmseks konkurentsiks talentide ning juhtpositsiooni pärast loodusteaduse, tehnoloogia, inseneriteaduse, matemaatika ja innovatsioonivõime valdkonnas, võttes eeskujuna kahest USA algatusest: esiteks uus riikliku teadusfondi (National Science Foundation) rahastamisalgatus „Regional Innovation Engines“, mis on programm innovatsiooni ökosüsteemide kiirendamiseks ja soodustamiseks kogu USAs, ning teiseks MIT piirkondliku ettevõtluse kiirendamise programm (Regional Entrepreneurship Acceleration Program), mis on ülemaailmne algatus, et aidata piirkondadel kiirendada majanduskasvu ja edendada sotsiaalset progressi innovatsioonipõhise ettevõtluse kaudu;
65. toonitab, et innovatsioonikava on edukas ainult siis, kui välditakse killustumist ja meetmeid rakendatakse tulemuslikult. Euroopast saab üleilmne liider teaduse, tööstusbaasi, kireva idufirmade ökosüsteemi, innovatsioonitingimuste ja talendibaasi valdkonnas ning see loob soodsad tingimused Euroopa roheline kokkulepe ja ÜRO kestliku arengu eesmärkide saavutamiseks.

Brüssel, 1. detsember 2022

*Euroopa Regioonide Komitee
president*

Vasco ALVES CORDEIRO